

Türk Müziği, Ekim 2026
6(Walter Feldman Özel Sayısı),
11-16, e-ISSN: 2822-3195
turkmuzigidergisi.com

Genç Bilge yayıncılık
gencbilgeyayincilik.com
© 2026

Kitap İnceleme Makalesi

Walter Feldman'ın From Rumi to the Whirling Dervishes kitabının incelemesi

Esra Kılınç[1]

Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi, Mersin Üniversitesi, Mersin, Türkiye

Makale Bilgisi

Geliş: 12 Nisan 2026
Kabul: 23 Haziran 2026
Online Yayın: 30 Ekim 2026

Anahtar Kelimeler
From Rumi to the Whirling Dervishes
Kitap incelemesi
Mevlevî müziği
Osmanlı-Türk müziği
Tasavvuf
Walter Feldman

2822-3195 / © 2026 TM
Genç Bilge Yayıncılık tarafından yayınlanmakta olup, açık erişim, CC BY-NC-ND lisansına sahiptir.

Öz

Bu çalışma, Walter Feldman'ın From Rumi to the Whirling Dervishes: Music, Poetry, and Mysticism in the Ottoman Empire (2022) adlı eserini eleştirel bir bakış açısıyla incelemektedir. Kitap, Mevlevî geleneğinin tarihsel, estetik, müzikal ve tasavvufî boyutlarını kapsamlı biçimde ele almaktadır. Müzik, şiir, ritüel ve tasavvuf düşüncesi arasındaki karmaşık ilişkileri Osmanlı kültürel dünyası bağlamında değerlendirmektedir. Feldman, Mevlevîliği sadece imparatorluk sınırları içerisinde şekillenmiş bir izole yapı olarak değil, Anadolu, İran ve daha geniş İslam dünyasıyla etkileşim içerisinde gelişen çok katmanlı bir etkileşim havzasının ürünü olarak ele almaktadır. Tarihsel etnomüzikoloji, müzikoloji, kültür tarihi, edebiyat ve tasavvuf araştırmalarını bir araya getiren disiplinlerarası yaklaşımıyla eser, Mevlevî ayininin yapısal evrimini ve ritüel içerisindeki merkezi konumunu derinlemesine çözümlemektedir. Bu makalede, kitabın temel bölümleri ekseninde, Mevlevîliğin kurumsallaşma süreci, Mevlevi ayininin tarihsel gelişimi, ney sazının sembolik ve müzikal konumu, Mevlevî kültüründe müziğin işlevi ve ayin repertuvarının yapısal özellikleri kitapta nasıl ele alındığı incelenmiştir. Kitapta, makam, usul, bestecilik teknikleri ve şiir-müzik ilişkisine yönelik ayrıntılı analizler yer almakta olup, bu durum kitabın müzikolojik değerin artırmaktadır. Feldman belirli müzikal formların tarihsel kökenlerine ilişkin yorumlar ortaya koymuştur. Osmanlı, Anadolu, İran ve Orta Asya müzik gelenekleri arasında bağlantılar kurması da oldukça dikkat çekicidir. Teknik verileri tarihsel ve kültürel yorumlarla bütünleştiren bu kitap, Mevlevî mûsikîsini yüzyıllara sarih, dinamik bir düşünce ve sanat sistemi olarak tanımlayan temel bir başvuru kaynağı niteliğindedir. Zengin görsel materyaller, kapsamlı kaynakça, ayrıntılı sözlük ve indeks bölümleri de eserin akademik değerini artırmaktadır. Bu yönleriyle kitap, Osmanlı-Türk müziği, etnomüzikoloji ve tasavvuf araştırmaları alanlarında önemli bir başvuru kaynağı niteliği taşımaktadır.

Makaleye atıf için

Kılınç, E. (2026). Walter Feldman'ın From Rumi to the Whirling Dervishes kitabının incelemesi. *Türk Müziği, 6*(Walter Feldman Özel Sayısı), 11-16. DOI: https://doi.org/10.5281/zenodo.23592982

Yazar: Walter Feldman
Kitap Adı: From Rumi to the Whirling Dervishes: Music, Poetry, and Mysticism in the Ottoman Empire
Yayın Yılı: 2022
Yayınevi: Edinburgh University Press
Yayın Yeri: Edinburgh
Sayfa Sayısı: 304
e-ISBN: 978-1-4744-9188-4
Dil: İngilizce

Walter Feldman, Osmanlı müziği, makam kuramı ve Mevlevî müziği üzerine yaptığı çalışmalarla tarihsel etnomüzikoloji alanında öne çıkan araştırmacılardan biridir. From Rumi to the Whirling Dervishes: Music, Poetry,

[1] Öğretim Görevlisi, Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi, Mersin Üniversitesi, Mersin, Türkiye. Email: esrakilinc@mersin.edu.tr ORCID:

and Mysticism in the Ottoman Empire adlı kitabı, yazarın uzun yıllara yayılan akademik birikimini, arşiv ve kaynak incelemelerini, müzikolojik çözümlemelerini ve Mevlevî kültürüyle kurduğu doğrudan temasları bir araya getiren kapsamlı bir çalışmadır. Kitap, Mevlevî geleneğini yalnızca Osmanlı müzik tarihi içinde ele almakla yetinmemekte; şiir, tasavvuf düşüncesi, ritüel pratikler, kültürel aktarım ve performans estetiği bağlamında değerlendirmektedir. Bu yönüyle çalışma, Mevlevî ayinini hem tarihsel bir müzik formu hem de Osmanlı kültür dünyasında şekillenen çok katmanlı bir mistik, edebî ve estetik pratik olarak inceleyen disiplinlerarası bir kitap niteliği taşımaktadır. Bu kitap, yazarın Osmanlı saray müziğini konu alan diğer önemli kitabındaki[2] görüşlerini destekleyici ve derinleştirici niteliktedir

Preface Bölümü

Feldman, *From Rumi to the Whirling Dervishes: Music, Poetry, and Mysticism in the Ottoman Empire* adlı kitabını yazmasındaki amacı ifade ederken Mevlevilikle ilgili mistik öğelerin müzik, şiir, tasavvuf uygulamaları arasındaki karmaşık ilişkinin çözümlemesi uğraşı olarak sunmaktadır. Feldman kitabın tarihsel etnomüzikoloji bağlamında tanımlamaktadır. Mevleviliği, çok katmanlı, geniş coğrafyaya etkisi olan bir kültür olarak değerlendirirken, aynı zamanda güçlü bir aktarımsal mekanizma olduğunu vurgulamaktadır. Kitabın iki ana bölüm olarak tasarlandığını, birinci bölümde Mevlevi dervişlerinin tarihi ve kültürü konularını, ikinci bölümde ise müzikal analize ayırdığını belirtmektedir. Böylece eser, Mevlevî geleneğini yalnızca tarihsel arka planı ya da müziksel yapısı bakımından değil, bu iki alanın birbirini tamamlayan ilişkisi üzerinden ele alan bütünlüklü bir inceleme niteliği kazanmaktadır.

Feldman'ın kitabını önemli kılan temel unsurlardan biri, Mevlevî ayinini yalnızca Osmanlı müzik tarihi içinde konumlandırmakla yetinmemesi; onu Osmanlı öncesi Anadolu, İran kültür çevresi, İstanbul'daki müzikal oluşumlar ve tasavvufî pratikler arasında gelişen tarihsel devamlılık ve kültürel aktarım ilişkileri içinde ele almasıdır. Bu bakış açısı, kitabın yalnızca bir Mevlevî müziği incelemesi değil, aynı zamanda geniş ölçekli bir kültür tarihi çalışması olarak değerlendirilmesine olanak tanımaktadır. Feldman, Mevlevîliği tek bir tarihsel dönemin ya da belirli bir müziksel formun sınırları içinde açıklamak yerine, beş yüzyılı aşan bir aktarım, dönüşüm ve yaratıcılık alanı olarak yorumlamaktadır (Feldman, 2022: xvii).

Acknowledgements bölümünde aktarılan kişisel deneyimler ve mesleki ilişkiler, kitabın yalnızca yazılı kaynaklara dayalı bir inceleme olmadığını; yaşayan müzik geleneği, usta-çırak aktarımı ve doğrudan saha deneyimiyle desteklenen çok katmanlı bir araştırma zemini üzerine kurulduğunu göstermektedir. Feldman, bu bölümde çalışmasının yalnızca müzikolojik, tarihsel ve edebî analizlerle sınırlı olmadığını; bazı bilgilerin kırk beş yılı aşan sanatsal, manevi ve kişisel deneyimlerden beslendiğini ifade etmektedir. Yazarın 1970'lerde İstanbul'daki Halvetî zikir törenlerine katılması, Amerika'daki bazı törenlerde vurmalı çalgıcı olarak yer alması ve Hafız Kemal Tezergil, Sefer Dal ile Kemal Baba gibi isimlerden ilahi ve durak repertuvarı çalışması, kitabın tasavvufî müzik pratikleriyle doğrudan temas içinde şekillendiğini göstermektedir. Bunun yanında Niyazi Sayın, Kudsi Erguner, Erol Deran, İhsan Özgen, Necdet Yaşar, Hurşid Ungay ve Cinuçen Tanrıkorur gibi Osmanlı seküler ve mistik müzik geleneklerinin önemli temsilcileriyle kurduğu ilişkiler, çalışmanın yazılı kaynakların ötesinde yaşayan icra geleneği ve usta-çırak aktarımıyla da beslendiğini ortaya koymaktadır. Bu nedenle Acknowledgements bölümü, kitabın araştırma zeminini açıklayan tamamlayıcı bir metin olmanın ötesinde, Feldman'ın Mevlevî müziğini içeriden gözlem, doğrudan öğrenme ve uzun süreli kültürel temaslar aracılığıyla değerlendirdiğini gösteren önemli bir metodolojik gösterge niteliği taşımaktadır (Feldman, 2022, s. xxi–xxii).

Introduction: Continuities and Ruptures in the Mevlevi Tradition

Giriş bölümünde Feldman, Mevlevî geleneğini kronolojik bir tarih anlatısı içinde sunmak yerine, süreklilik ve kopuş kavramları etrafında değerlendirmektedir. Yazar, dünya çapında "Whirling Dervishes" olarak tanınan sema töreninin ardındaki tarihsel, kültürel ve müzikal yapıyı görünür kılarken, bu ritüelin yalnızca görsel bir gösteri değil; müzik, şiir ve tasavvuf düşüncesinin birleştiği çok katmanlı bir kültürel miras olduğunu ortaya koymaktadır.

Bu bölümünde Feldman'ın üzerinde durduğu en belirgin tarihsel kırılma, 1925 yılında tekke ve zaviyelerin kapatılmasıyla ortaya çıkan dönüşümdür. Yazar, bu yasağın yalnızca tarikat kurumlarının faaliyetlerini sona

[2] Feldman, W. Z. (2023). Music of the Ottoman Court: Makam, Composition and the Early Ottoman Instrumental Repertoire. Brill.

erdirmediğini; aynı zamanda Mevlevî müziğinin aktarım kanallarını, eğitim biçimlerini ve ritüel devamlılığını da ciddi biçimde kesintiye uğrattığını göstermektedir. Bununla birlikte Feldman, bu süreci mutlak bir kopuş olarak değerlendirmemektedir. Halil Can çevresinde oluşan meşk ve sohbet halkaları, Rauf Yekta Bey'in ayinleri notaya alarak repertuvarın korunmasına katkı sağlaması ve 1956 yılında mukabelenin yeniden icrasına izin verilmesi, Mevlevî geleneğinin farklı kanallar aracılığıyla varlığını sürdürdüğünü ortaya koymaktadır (Feldman, 2022, s. 6–8).

Bölüm 1. Defining the Mystical Music of the Mevlevi Dervishes

"Defining the Mystical Music of the Mevlevi Dervishes" başlıklı birinci bölüm, kitabın kavramsal çerçevesini oluşturan temel bölümlerden biridir. Feldman, bu bölümde Mevlevî müziğini yalnızca "dinî müzik" kategorisi içinde değerlendiren yaklaşımların sınırlılığını tartışmakta ve "mistik müzik" kavramını merkeze alarak sema, tasavvufî deneyim, şiirsel ifade ve manevi dönüşüm arasındaki ilişkiyi açıklamaktadır. Yazarın dinî ve mistik müzik arasında kurduğu ayrım, Mevlevî ayininin yalnızca ibadet ya da repertuvar düzeyinde değil, düşünsel, estetik ve ritüel boyutlarıyla birlikte ele alınması gerektiğini göstermektedir. Bu yönüyle bölüm, kitabın sonraki tarihsel ve müzikolojik analizleri için gerekli teorik zemini hazırlamakta; Mevlevî müziğini Türk müziği içinde özgün, teknik açıdan gelişmiş ve yakın benzeri bulunmayan bir müzik-ritüel formu olarak konumlandırmaktadır (Feldman, 2022, s. 13, 28).

Bölüm 2. The Mevlevi Phenomenon

"The Mevlevi Phenomenon" başlıklı ikinci bölüm, Mevlevîliğin tarihsel gelişimini ve Osmanlı kültür dünyası içindeki konumunu açıklamaya odaklanmaktadır. Feldman, Mevlevîliğin Mevlânâ Celâleddîn Rûmî tarafından doğrudan kurumsal bir tarikat olarak kurulmadığını; Rûmî'nin düşünsel ve şiirsel mirasının Sultan Veled, Ulu Ârif Çelebi ve sonraki kuşakların faaliyetleriyle tarihsel bir örgütlenmeye dönüştüğünü göstermektedir. Bu bağlamda bölüm, Mevlevîliği yalnızca karizmatik bir kurucu figür etrafında açıklamak yerine, vakıf sistemi, Mevlevî merkezleri, şeyhlik silsileleri, Anadolu ve çevre bölgelere yapılan seyahatler ile Osmanlı kültür çevreleriyle kurulan ilişkiler üzerinden değerlendirmektedir. Böylece Feldman, Mevlevîliğin hem tasavvufî hem de sanatsal bir kurum olarak Osmanlı yüksek kültürü içindeki etkili konumunu ortaya koymaktadır (Feldman, 2022, s. 37–42).

Bölüm 3. Development and Cultural Affinities of the Mevlevi Ayin

"Development and Cultural Affinities of the Mevlevi Ayin" başlıklı üçüncü bölüm, Mevlevî ayininin tarihsel oluşumunu ve farklı kültürel geleneklerle kurduğu ilişkileri incelemektedir. Feldman'ın bu bölümdeki en önemli katkılarından biri, ayinin gelişimini yalnızca yazılı belgelerle değil, Osmanlı minyatürleri, Avrupa seyahatnameleri, gravürler, fotoğraflar ve semahane tasvirleri gibi görsel kaynaklarla birlikte değerlendirmesidir. Nusretname'deki Konya ziyareti tasviri, Ara Güler'in Galata Mevlevihanesi fotoğrafı, Vanmour'un Pera'daki dervişleri betimleyen gravürü ve Kahire semahanesine ilişkin görseller, semanın beden düzeni, mekânsal yerleşimi ve ritüel estetiği hakkında önemli veriler sunmaktadır (Feldman, 2022, s. 67–78).

Kitapta yer alan birçok görsel belge sayesinde, Mevlevi ayinlerine yönelik diğer unsurlar (semazenlerin kıyafetleri, icra biçimi gibi) da anlaşılır hale gelmiştir. Feldman'ın değerlendirmesinde önem kazanan bir diğer unsur, Divane Mehmed Çelebi'nin devir, raks ve selam kavramları etrafındaki açıklamaları üzerinden mukabeleyi yalnızca müzikal ya da koreografik bir yapı olarak değil, tasavvufî düşünceyle biçimlenen sembolik ve performatif bir ritüel olarak değerlendirmesidir (Feldman, 2022, s. 83–84). Bu yönüyle bölüm, Mevlevî ayininin tarihsel, görsel, bedensel ve düşünsel boyutlarını bir araya getiren güçlü bir disiplinlerarası analiz sunmaktadır.

Bölüm 4. The Ney in Mevlevi Music

"The Ney in Mevlevi Music" başlıklı dördüncü bölüm, neyin Mevlevî müziğindeki tarihsel, müzikal ve sembolik konumunu ele almaktadır. Feldman, ney enstrümanını yalnızca organolojik özellikleriyle tanımlanabilecek bir çalgı olarak değil, Mevlevî düşüncesinin merkezinde yer alan kültürel ve manevi bir unsur olarak değerlendirmektedir. Özellikle Mesnevî'nin açılışındaki ney metaforu üzerinden çalgının ayrılık, özlem, aşk ve ilahi kaynağa dönüş düşüncesiyle ilişkilendirilmesi, bölümün tasavvufî çerçevesini belirlemektedir (Feldman, 2022, s. 85–86). Feldman'ın bu bağlamda dikkat çektiği bir diğer nokta, "Kutb-i Nayi" unvanının Hamza Dede, Osman Dede ve sonraki neyzenler üzerinden sürdürülen bir gelenek olarak değerlendirilmesidir. Bu süreklilik, neyin Mevlevî geleneğinde yalnızca bir icra

aracı olmadığını; manevi temsil, estetik otorite ve kültürel aktarım bakımından ayrıcalıklı bir konuma sahip olduğunu göstermektedir (Feldman, 2022, s. 86–87). Böylece bölüm, ney enstrümanını hem müziksel işlevi hem de tasavvufî anlamlarıyla ele alan kısa fakat önemli bir inceleme niteliği kazanmaktadır.

Bölüm 5. The Mevlevi Neyzen as an Ideal Representative of Ottoman Culture

"The Mevlevi Neyzen as an Ideal Representative of Ottoman Culture" başlıklı beşinci bölüm, önceki bölümde ele alınan ney enstrümanından hareketle bu kez onu icra eden Mevlevî neyzen figürüne odaklanmaktadır. Feldman, neyzeni yalnızca teknik yeterliliğe sahip bir müzisyen olarak değil; Osmanlı kültürünün estetik, entelektüel ve manevi değerlerini temsil eden seçkin bir kültürel kimlik olarak değerlendirmektedir. Feldman, Mevlevî neyzenliğin Osmanlı kültüründeki çok yönlü niteliğini Kutb-i Nayi Osman Dede örneği üzerinden somutlaştırmaktadır. Osman Dede, yalnızca üstün bir ney icracısı olarak değil; Galata Mevlevihanesi şeyhi, dört Mevlevî ayininin bestecisi, Mi'raciye'nin yaratıcısı, saz eserleriyle Osmanlı repertuvarına katkı sunan bir besteci, kendine özgü notasyon sistemi geliştiren bir müzik kuramcısı, hattat ve Mesnevî hocası olarak tanıtılmaktadır. Bu çerçevede Osman Dede'nin temsil ettiği neyzenlik modeli, icra becerisinin ötesinde entelektüel birikim, estetik yetkinlik, manevi otorite ve kültürel temsil unsurlarını bir arada barındıran seçkin bir kimlik alanı olarak değerlendirilmektedir (Feldman, 2022, s. 117–118). Bu değerlendirme, Feldman'ın Osmanlı kültüründe müzisyen kimliğini yalnızca teknik icra yeterliliğiyle sınırlamadığını aynı zamanda onu eğitim, entelektüel birikim, ahlaki olgunluk ve kültürel temsil boyutlarıyla da ele aldığını göstermektedir.

Bölüm 6. The Position of Music within the Mevleviye

"The Position of Music within the Mevleviye" başlıklı altıncı bölüm, Mevlevîlikte müziğin ritüel eşliğinin ötesinde manevi eğitim, estetik terbiye ve kültürel aktarım açısından taşıdığı merkezi konumu ele almaktadır. Feldman, Osman Dede ve Cevrî gibi isimler üzerinden Mevlevîhanelerin yalnızca ayin mekânları değil, aynı zamanda müzik, şiir ve tasavvufî eğitimin sürdürüldüğü kültürel merkezler olduğunu göstermektedir. Bu yönüyle bölüm, kitabın tarihsel çerçevesinden müzikolojik analizlerine geçişi sağlayan önemli bir ara bölüm niteliği taşımaktadır (Feldman, 2022, s. 135–136).

Bölüm 7. The Musical Structure of the Ayin

"The Musical Structure of the Ayin" başlıklı yedinci bölüm, Feldman'ın Mevlevî ayinini doğrudan müzikolojik açıdan incelediği temel bölümlerden biri olmaktadır. Feldman, bu bölümde ayini yalnızca mistik bir tören ya da kültürel miras unsuru olarak değil, makam, usul, selam yapısı, şiir ve ritüel akış arasındaki ilişkilerle kurulan gelişmiş bir kompozisyon formu olarak değerlendirmektedir. Feldman'ın ayin ile fasıl arasında yaptığı karşılaştırma, bu noktada özellikle önemli olmaktadır. Fasıl, daha çok din dışı müzik çevrelerine ait süit benzeri bir yapı olarak değerlendirilmektedir. Mevlevî ayini, ritüel düzenle doğrudan bağlantılı ve kendine özgü bir müzikal kuruluşa sahip bir form olarak yorumlanmaktadır. Birinci selamda devr-i revan, ikinci selamda evfer, üçüncü selamda ise devr-i kebir ve semaî gibi usullerin kullanımı, ayinin ritmik örgütlenmesinin törenin dramatik ve manevi akışıyla birlikte şekillendiğini göstermektedir. Bu yönüyle bölüm, Mevlevî ayininin yalnızca "mistik tören müziği" olarak değil, Osmanlı müziği içinde yüksek düzeyde örgütlenmiş özgün bir ritüel-kompozisyon formu olarak anlaşılmasına katkı sunmaktadır (Feldman, 2022, s. 162–163).

Bölüm 8. Music, Poetry, and Composition in the Ayin

"Music, Poetry, and Composition in the Ayin" başlıklı sekizinci bölüm, Feldman'ın Mevlevî ayinindeki müzik, şiir ve bestecilik ilişkisini en ayrıntılı biçimde ele aldığı bölümlerden biridir. Feldman, özellikle Birinci Selam'ı ayinin kompozisyonel merkezi olarak değerlendirmekte ve bu bölüm üzerinden Mevlevî besteciliğinin yapısal özelliklerini tartışmaktadır. Anonim Dügâh Ayini ile Köçek Mustafa Dede'nin Beyâtî Ayini arasında kurduğu karşılaştırma, erken dönem ayinlerinde hem ortak tekniklerin hem de bestecilere özgü üslup farklılıklarının izlenebilmesini sağlamaktadır. İsmail Dede Efendi'nin Sabâ Ayini'ne ilişkin değerlendirmeler ise ayin formunun zaman içinde geçirdiği estetik ve kompozisyonel gelişimi göstermesi bakımından önemlidir (Feldman, 2022, s. 216). Bu bölümde şiir, yalnızca güfte olarak değil; usul, hece yapısı, makam seyri ve dramatik vurgu ile birlikte besteyi yönlendiren temel bir unsur olarak ele alınmaktadır. Böylece Feldman, Mevlevî ayinini müzik, söz ve ritüel bütünlüğü içinde şekillenen gelişmiş bir sanat

formu olarak değerlendirmektedir (Feldman, 2022, s. 193–217). Bu sayede Mevlevi ayinini sadece dini müzik alanındaki araştırma konusu olmaktan çıkarak Osmanlı estetiğinin çok boyutlu bir araştırma alanına taşır.

Bölüm 9. The Sema'i in the Third Selam and the Son Yürük Sema'i: Nucleus of the Antecedent Samā'?

"The Sema'i in the Third Selam and the Son Yürük Sema'i: Nucleus of the Antecedent Samā'?" başlıklı dokuzuncu bölüm, Feldman'ın Mevlevî ayinindeki semaî formunu daha geniş bir tarihsel ve kültürel bağlamda değerlendirdiği bölümlerden biri olmaktadır. Feldman bu bölümde , Ali Ufki Bey'in London Sloane el yazmasındaki Devran-i Dervişan-i Zi-Şan örneği, Konya Mevlana Müzesi yazması, Dügâh Ayini'nin Üçüncü Selam bölümü ve Sultan Veled'e atfedilen Irak Semaîsi gibi kaynaklar üzerinden semaî formunun erken dönem tasavvufî müzik gelenekleriyle ilişkisini tartışmaktadır. Hârizm dutar makamı "Ali Qambar", Neva Bektaşi Nefesi ile Ali Ufki'deki Neva Semaî karşılaştırması ve Uzzal Semaî ile Hicaz son yürük semaî arasındaki bağlantılar ise bu formun yalnızca Osmanlı müziği sınırları içinde açıklanamayacak daha geniş bir tarihsel arka plana sahip olabileceğini göstermektedir. Bu değerlendirme, Feldman'ın semaî formunu yalnızca Mevlevî ayininin iç yapısına ait bir unsur olarak ele almadığını; onu Anadolu, Orta Asya ve Bektaşi müzik çevreleriyle ilişkilendirilebilecek daha geniş bir tarihsel müzik katmanı içinde yorumladığını göstermektedir. Bu nedenle dokuzuncu bölüm, kitabın karşılaştırmalı tarihsel müzikoloji açısından en özgün tartışmalarından birini oluşturmaktadır (Feldman, 2022, s. 221–229).

Postlude: Music, Poetry, and Mysticism in the Ottoman Empire

"Postlude: Music, Poetry, and Mysticism in the Ottoman Empire" başlıklı son bölüm, kitabın tarihsel, müzikolojik ve tasavvufî tartışmalarını bütünleyici bir çerçevede yeniden değerlendirmektedir. Feldman, bu bölümde Mevlevî ayinini yalnızca müzik, hareket ve görsel düzen içeren bir performans olarak değil; bireyin manevi olgunlaşmasına, bedensel disiplin kazanmasına ve içsel dönüşüm sürecine katılmasına imkân veren bir pratik olarak yorumlamaktadır. Galata Mevlevihanesi'nin son şeyhi Celaleddin Dede'ye atfedilen "semahanede insan pişer" düşüncesi, semanın seyirlik bir gösteriden öte, tasavvufî eğitim ve kişisel dönüşüm alanı olarak anlaşılması gerektiğini vurgulamaktadır. Bu yönüyle Postlude bölümü, kitabın müzik, şiir ve mistisizm arasındaki ilişkiyi Mevlevî ayini üzerinden kuran temel yaklaşımını tamamlayan güçlü bir sonuç niteliği taşımaktadır (Feldman, 2022, s. 233–234).

Glossary

"Glossary" bölümü, kitabın sonunda yer alan tamamlayıcı bir sözlük olmanın ötesinde, eserde kullanılan temel kavramların anlam dünyasını belirginleştiren önemli bir bölüm olarak öne çıkmaktadır. Feldman'ın taksim, usul, velvele, zaviye, tekke, tarikat, tasavvuf, tecvit, zikir ve zemin gibi kavramlara yer vermesi, çalışmanın Mevlevîlik, Osmanlı-Türk müziği, tasavvuf ve şiir terminolojisi arasında kurduğu disiplinlerarası yapıyı desteklemektedir. Terimlerin kökenlerinin belirtilmesi ve kavramların yalnızca sözlük anlamlarıyla değil, tarihsel ve kültürel işlevleriyle açıklanması, okuyucunun metni daha bütünlüklü biçimde takip etmesine olanak sağlamaktadır. Özellikle taksimin Mevlevî neyzenler tarafından geliştirilen "akan ritimli" bir doğaçlama alanı olarak tanımlanması, ney enstrümanının Mevlevî estetiğinde yalnızca sembolik değil, aynı zamanda icra ve doğaçlama geleneği bakımından da merkezi bir yere sahip olduğunu göstermektedir (Feldman, 2022, s. 247).

References Cited

"References Cited" bölümü, Feldman'ın çalışmasının geniş ve disiplinlerarası bir kaynak temeline dayandığını göstermektedir. Feldman, Abdülbaki Nasır Dede'nin Tedkik ü Tahkik ve Tahririye gibi Osmanlı müzik teorisine ilişkin temel metinlerinin yanı sıra Mevlevî kaynaklarını, Fars şiiri geleneğini, tasavvuf literatürünü ve çağdaş müzikoloji araştırmalarını birlikte kullanmaktadır. Bu kaynak çeşitliliği, kitabın yalnızca tarihsel bir anlatı sunmadığını; Mevlevî ayinini müzikolojik çözümleme, teorik metin okuması ve kültürel bağlamlandırma yoluyla değerlendiren kapsamlı bir akademik çalışma niteliği taşıdığını ortaya koymaktadır (Feldman, 2022, s. 248).

Index

Kitabın sonunda yer alan "Index" bölümü, eserde kullanılan kişi adlarını, müzik terimlerini, tasavvufî kavramları, kurumları ve coğrafi merkezleri sistemli biçimde bir araya getirerek çalışmanın geniş araştırma alanını görünür kılmaktadır. Rûmî, Sultan Veled, Divane Mehmed Çelebi, Köçek Mustafa Dede, Osman Dede, İsmail Dede Efendi,

Abdülbaki Nasır Dede, Ali Ufki Bey, Rauf Yekta Bey ve Niyazi Sayın gibi isimlerin; makamlar, usuller, müzik formları ve Mevlevî merkezleriyle birlikte dizinde yer alması, Feldman'ın Mevlevî müziğini yalnızca kişiler ya da dönemler üzerinden açıklamadığını göstermektedir. Aksine kitap, Mevlevî geleneğini tarihsel aktörler, kurumsal yapılar, müziksel kavramlar ve kültürel aktarım süreçleri arasındaki ilişkiler içinde ele almaktadır. Bu bakımdan Index bölümü, okuyucunun metin boyunca kurulan tarihsel ve müzikolojik bağlantıları takip etmesini kolaylaştıran işlevsel bir rehber niteliği taşımaktadır (Feldman, 2022, s. 262–280). Bu açıdan indeks, yalnızca metinde aranan bilgilere ulaşmayı kolaylaştıran bir dizin değil, aynı zamanda kitabın geniş konu alanını, kavramsal yoğunluğunu ve araştırma örgüsünü ortaya koyan tamamlayıcı bir akademik unsur olarak işlev görmektedir.

Sonuç

Walter Feldman'ın From Rumi to the Whirling Dervishes: Music, Poetry, and Mysticism in the Ottoman Empire adlı çalışması, Mevlevî müziğini yalnızca belirli bir repertuvar ya da ritüel uygulama alanı olarak değil; tarihsel süreç, tasavvufî düşünce, edebî gelenek, kültürel aktarım ve estetik anlayışla birlikte şekillenen çok katmanlı bir yapı olarak değerlendirmektedir. Eser, Mevlevîliğin kurumsallaşma sürecini ve tarihsel arka planını merkeze almakla birlikte, ayin formunun müzikolojik yapısını, ney enstrümanının sembolik anlamlarını ve şiir ile tasavvuf düşüncesinin müzikle ilişkisini de aynı bütünlük içinde ele almaktadır. Feldman'ın çalışmasını özgün kılan noktalardan biri, Mevlevî müziğini yalnızca Osmanlı dünyasının iç dinamikleriyle açıklamaması; onu Anadolu, İran ve daha geniş İslam kültür coğrafyasıyla kurduğu tarihsel ve kültürel ilişkiler içinde ele almasıdır. Feldman'ın tarihsel belgeleri, görsel malzemeyi, müzik teorisi kaynaklarını, şiir metinlerini ve yaşayan icra geleneklerini birlikte kullanması, çalışmanın yöntemsel açıdan çok katmanlı bir zemine oturduğunu göstermektedir. Bu yaklaşım, eserin tarihsel etnomüzikoloji bakımından güçlü bir analitik derinlik kazanmasını sağlamaktadır. Dolayısıyla kitap, Mevlevî müziğine odaklanan kapsamlı bir inceleme olmanın yanı sıra, Osmanlı-Türk müzik kültürünün tarihsel, düşünsel ve estetik boyutlarını anlamak isteyen araştırmacılar için de değerli bir akademik kaynak niteliği taşımaktadır.

Kaynaklar

Feldman, W. Z. (2022). *From Rumi to the whirling dervishes: Music, poetry, and mysticism in the Ottoman Empire*. Edinburgh University Press.

Turk Muzigi, October 2026
6(Walter Feldman Special Issue),
11-16, e-ISSN: 2822-3195
turkmuzigidergisi.com

Genç Bilge yayıncılık
gencbilgeyayincilik.com
© 2026

Book Review Article

A book review of Walter Feldman's From Rumi to the Whirling Dervishes

Esra Kılınç[3]

Faculty of Music and Performing Arts, Mersin University, Mersin, Türkiye

Article Info

Recieved: 12 April 2026
Accepted 23 June 2026
Published: 30 October 2026

Keywords
Book Review
From Rumi to the Whirling Dervishes
Mevlevi Music
Ottoman-Turkish Music
Sufism
Walter Feldman

2822-3195 / © 2026 TM
It is published by Genç Bilge Publishing and is an open-access journal distributed under the CC BY-NC-ND license.

Abstract

This study critically examines Walter Feldman's *From Rumi to the Whirling Dervishes: Music, Poetry, and Mysticism in the Ottoman Empire* (2022). The book comprehensively addresses the historical, aesthetic, musical, and mystical dimensions of the Mevlevi tradition. It evaluates the complex relationships between music, poetry, ritual, and Sufi thought within the context of the Ottoman cultural world. Feldman considers Mevlevism not merely as an isolated structure shaped within the boundaries of the empire, but as the product of a multilayered sphere of interaction that developed through connections with Anatolia, Iran, and the broader Islamic world. Through its interdisciplinary approach, bringing together historical ethnomusicology, musicology, cultural history, literature, and Sufi studies, the work provides an in-depth analysis of the structural evolution of the Mevlevi ayin and its central position within ritual practice. In this article, based on the main sections of the book, the ways in which the book addresses the institutionalization process of Mevlevism, the historical development of the Mevlevi ayin, the symbolic and musical position of the ney, the function of music in Mevlevi culture, and the structural characteristics of the ayin repertoire are examined. The book includes detailed analyses of makam, usul, compositional techniques, and the relationship between poetry and music, which enhances its musicological value. Feldman presents interpretations concerning the historical origins of certain musical forms. His establishment of connections among Ottoman, Anatolian, Iranian, and Central Asian musical traditions is also highly noteworthy. By integrating technical data with historical and cultural interpretation, this book constitutes a fundamental reference work that defines Mevlevi music as a dynamic system of thought and art extending across centuries. Its rich visual materials, comprehensive bibliography, detailed glossary, and index sections further enhance its academic value. In these respects, the book serves as an important reference source in the fields of Ottoman-Turkish music, ethnomusicology, and Sufi studies.

To cite this article

Kılınç, E. (2026). book review of Walter Feldman's From Rumi to the Whirling Dervishes. *Turk Muzigi, 6*(Walter Feldman Special Issue), 11-16. DOI: https://doi.org/10.5281/zenodo.23592982

Author: Walter Feldman
Title: From Rumi to the Whirling Dervishes: Music, Poetry, and Mysticism in the Ottoman Empire
Year of Publication: 2022
Publisher: Edinburgh University Press
Place of Publication: Edinburgh
Pages: 304
e-ISBN: 978-1-4744-9188-4
Language: İngilizce

Walter Feldman is one of the leading scholars in the field of historical ethnomusicology, particularly recognized for his studies on Ottoman music, makam theory, and Mevlevi music. His book *From Rumi to the Whirling Dervishes: Music, Poetry, and Mysticism in the Ottoman Empire* brings together decades of academic research, extensive archival

[3] Lecturer, Faculty of Music and Performing Arts, Mersin University, Mersin, Türkiye. E-mail: esrakilinc@mersin.edu.tr:

and source studies, musicological analyses, and his direct engagement with Mevlevi culture. Rather than examining the Mevlevi tradition solely within the framework of Ottoman music history, the book situates it within the broader contexts of poetry, Sufi thought, ritual practices, cultural transmission, and performance aesthetics. In this respect, the volume represents an interdisciplinary study that approaches the Mevlevi ayin not only as a historical musical form but also as a multilayered mystical, literary, and aesthetic practice shaped within the cultural world of the Ottoman Empire. Furthermore, this book complements and further develops the arguments presented in Feldman's earlier influential work on Ottoman court music.

Preface

In the *Preface*, Feldman explains that his primary objective in writing *From Rumi to the Whirling Dervishes: Music, Poetry, and Mysticism in the Ottoman Empire* is to explore the complex relationships among music, poetry, and Sufi practice that characterize the Mevlevi tradition. He situates the book within the framework of historical ethnomusicology and presents Mevlevism as a multilayered cultural phenomenon whose influence extended across a vast geographical region while simultaneously functioning as a powerful mechanism of cultural transmission. Feldman notes that the book is organized into two major parts: the first examines the history and culture of the Mevlevi dervishes, whereas the second is devoted to detailed musical analysis. Consequently, the work offers an integrated examination of the Mevlevi tradition by bringing together its historical background and musical structure rather than treating them as separate subjects.

One of the book's most significant contributions is that it does not merely position the Mevlevi ayin within the history of Ottoman music. Instead, Feldman examines it within the broader historical continuities and processes of cultural transmission linking pre-Ottoman Anatolia, the Iranian cultural sphere, the musical developments of Istanbul, and Sufi ritual practices. This perspective enables the book to be regarded not simply as a study of Mevlevi music but also as a comprehensive work of cultural history. Rather than explaining Mevlevism within the confines of a single historical period or a specific musical form, Feldman interprets it as a dynamic field of transmission, transformation, and creativity extending over more than five centuries (Feldman, 2022, p. xvii).

The personal experiences and professional relationships described in the *Acknowledgements* demonstrate that the book is not based solely on written sources but is grounded in a multilayered research framework supported by living musical traditions, master-apprentice transmission, and direct field experience. Feldman explains that his work extends beyond musicological, historical, and literary analysis, drawing upon more than forty-five years of artistic, spiritual, and personal experience. His participation in Halveti *dhikr* ceremonies in Istanbul during the 1970s, his role as a percussionist in Sufi ceremonies in the United States, and his study of the *ilahi* and *durak* repertoires with masters such as Hafız Kemal Tezergil, Sefer Dal, and Kemal Baba demonstrate that the book emerged through sustained engagement with living Sufi musical practices. In addition, his close relationships with distinguished representatives of both the secular and mystical traditions of Ottoman music, including Niyazi Sayın, Kudsi Erguner, Erol Deran, İhsan Özgen, Necdet Yaşar, Hurşid Ungay, and Cinuçen Tanrıkorur, reveal that the study is informed not only by documentary evidence but also by living performance traditions and the master-apprentice mode of transmission. Consequently, the *Acknowledgements* serve not merely as a supplementary section explaining the background of the research but also as an important methodological statement demonstrating that Feldman's interpretation of Mevlevi music is grounded in direct observation, personal apprenticeship, and long-term cultural engagement (Feldman, 2022, pp. xxi-xxii).

Introduction: Continuities and Ruptures in the Mevlevi Tradition

In the *Introduction*, Feldman presents the Mevlevi tradition not through a conventional chronological historical narrative but rather through the concepts of continuity and rupture. While revealing the historical, cultural, and musical foundations underlying the *sema* ceremony, widely known around the world as the "Whirling Dervishes," he demonstrates that this ritual is far more than a visual spectacle; it represents a multilayered cultural heritage in which music, poetry, and Sufi thought are intricately intertwined.

One of the most significant historical ruptures emphasized in this section is the transformation brought about by the closure of dervish lodges (*tekke*) and Sufi convents (*zaviye*) in 1925. Feldman argues that this prohibition not only ended the institutional activities of the Sufi orders but also severely disrupted the channels through which Mevlevi music was transmitted, its educational practices, and the continuity of its ritual tradition. Nevertheless, he does not interpret this process as an absolute break. The *meşk* and sohbet circles that developed around Halil Can, Rauf Yekta Bey's efforts to preserve the repertoire through musical notation, and the official permission granted for the performance of the *mukabele* in 1956 collectively demonstrate that the Mevlevi tradition continued to survive through alternative channels (Feldman, 2022, pp. 6-8).

Chapter 1. Defining the Mystical Music of the Mevlevi Dervishes

The first chapter, entitled "Defining the Mystical Music of the Mevlevi Dervishes," constitutes one of the book's principal conceptual foundations. In this chapter, Feldman questions the limitations of approaches that classify Mevlevi music solely within the category of "religious music." Instead, he places the concept of "mystical music" at the center of his discussion, explaining the relationship among the *sema*, mystical experience, poetic expression, and spiritual transformation. The distinction he establishes between religious and mystical music demonstrates that the Mevlevi *ayin* should be understood not merely as an act of worship or a musical repertoire but as a phenomenon encompassing intellectual, aesthetic, and ritual dimensions. In this respect, the chapter provides the theoretical framework for the book's subsequent historical and musicological analyses, positioning Mevlevi music as a unique, technically sophisticated musical-ritual tradition within Turkish music with few, if any, close parallels (Feldman, 2022, pp. 13, 28).

Chapter 2. The Mevlevi Phenomenon

The second chapter, "The Mevlevi Phenomenon," focuses on explaining the historical development of Mevlevism and its position within the cultural world of the Ottoman Empire. Feldman argues that Mevlevism was not established as an institutional Sufi order directly by Jalāl al-Dīn Rūmī himself; rather, Rūmī's intellectual and poetic legacy gradually evolved into an organized religious institution through the efforts of Sultan Veled, Ulu Arif Çelebi, and subsequent generations. Accordingly, the chapter explains Mevlevism not simply through the charisma of its founding figure but through the development of the *waqf* system, the establishment of Mevlevi centers, the succession of spiritual leaders, extensive travels throughout Anatolia and neighboring regions, and the order's interactions with Ottoman cultural circles. Feldman thereby demonstrates the influential position of Mevlevism as both a mystical and an artistic institution within Ottoman high culture (Feldman, 2022, pp. 37-42).

Chapter 3. Development and Cultural Affinities of the Mevlevi Ayin

The third chapter, **"**Development and Cultural Affinities of the Mevlevi Ayin**,"** examines the historical formation of the Mevlevi *ayin* and its relationships with diverse cultural traditions. One of Feldman's most significant contributions in this chapter is his analysis of the evolution of the ritual not only through written documentation but also through visual sources, including Ottoman miniatures, European travel accounts, engravings, photographs, and depictions of *semahanes*. Illustrations such as the depiction of Konya in the *Nusretnâme*, Ara Güler's photograph of the Galata Mevlevihane, Vanmour's engraving of the dervishes in Pera, and visual representations of the Cairo *semahane* provide valuable evidence concerning the bodily movements, spatial organization, and ritual aesthetics of the *sema* ceremony (Feldman, 2022, pp. 67-78).

The numerous visual documents included in the book also make other aspects of Mevlevi ritual practices, such as the attire of the *semazens* and modes of performance, much easier to understand. Another important aspect of Feldman's analysis is his interpretation of the *mukabele* through Divane Mehmed Çelebi's discussions of the concepts of *devir*, *raks*, and *selam*. Rather than treating the *mukabele* solely as a musical or choreographic structure, Feldman interprets it as a symbolic and performative ritual fundamentally shaped by Sufi thought (Feldman, 2022, pp. 83-84). Consequently, this chapter offers a powerful interdisciplinary analysis that integrates the historical, visual, corporeal, and intellectual dimensions of the Mevlevi *ayin*.

Chapter 4. The Ney in Mevlevi Music

The fourth chapter, "The Ney in Mevlevi Music," examines the historical, musical, and symbolic position of the *ney* within the Mevlevi tradition. Feldman approaches the *ney* not merely as a musical instrument defined by its organological characteristics but as a cultural and spiritual symbol situated at the heart of Mevlevi thought. Drawing particularly upon the opening verses of Rumi's *Masnavi*, he explains how the metaphor of the *ney* embodies themes of separation, longing, divine love, and the soul's return to its sacred origin, thereby establishing the chapter's Sufi framework (Feldman, 2022, pp. 85-86). Another significant point emphasized by Feldman is the continuity of the title *Kutb-i Nayi* through distinguished figures such as Hamza Dede, Osman Dede, and later generations of *neyzen*. This continuity demonstrates that within the Mevlevi tradition the *ney* functioned not merely as a musical instrument but also as a privileged symbol of spiritual authority, aesthetic excellence, and cultural transmission (Feldman, 2022, pp. 86-87). Consequently, although relatively concise, the chapter provides an important examination of the *ney* by integrating both its musical functions and its mystical significance.

Chapter 5. The Mevlevi Neyzen as an Ideal Representative of Ottoman Culture

The fifth chapter, "The Mevlevi Neyzen as an Ideal Representative of Ottoman Culture," shifts the focus from the *ney* itself to the Mevlevi *neyzen* who performs it. Feldman portrays the *neyzen* not simply as a technically accomplished musician but as an exemplary cultural figure embodying the aesthetic, intellectual, and spiritual values of Ottoman civilization. He illustrates this multidimensional identity through the example of *Kutb-i Nayi* Osman Dede. Osman Dede is presented not only as an outstanding *ney* performer but also as the *shaykh* of the Galata Mevlevi Lodge, the composer of four Mevlevi *ayin*s, the creator of the *Mi'raciye*, a composer who enriched the Ottoman instrumental repertoire, a music theorist who developed his own notational system, a master calligrapher, and a teacher of the *Masnavi*. Within this framework, Osman Dede represents an ideal model of the Mevlevi *neyzen*, combining musical mastery with intellectual cultivation, aesthetic sophistication, spiritual authority, and cultural leadership (Feldman, 2022, pp. 117-118). Feldman's discussion thus demonstrates that the identity of the Ottoman musician cannot be understood solely in terms of technical performance skills but must also be evaluated through the broader dimensions of education, intellectual achievement, moral refinement, and cultural representation.

Chapter 6. The Position of Music within the Mevleviye

The sixth chapter, "The Position of Music within the Mevleviye," examines the central role of music in Mevlevi culture beyond its function as an accompaniment to ritual. Feldman argues that music occupied a fundamental place in spiritual education, aesthetic cultivation, and cultural transmission. Through figures such as Osman Dede and Cevrî, he demonstrates that Mevlevi lodges functioned not only as places for the performance of religious ceremonies but also as cultural institutions where music, poetry, and Sufi education were cultivated together. In this respect, the chapter serves as an important bridge connecting the historical discussions presented in the earlier chapters with the more detailed musicological analyses that follow (Feldman, 2022, pp. 135-136).

Chapter 7. The Musical Structure of the Ayin

The seventh chapter, "The Musical Structure of the Ayin," constitutes one of the book's principal musicological analyses of the Mevlevi *ayin*. In this chapter, Feldman approaches the *ayin* not merely as a mystical ceremony or an element of cultural heritage but as a sophisticated compositional form constructed through the interaction of *makam*, *usul*, the structure of the *selams*, poetic texts, and ritual progression. His comparison between the *ayin* and the *fasıl* is particularly significant. Whereas the *fasıl* is characterized as a suite-like form associated primarily with secular musical contexts, the Mevlevi *ayin* is interpreted as a distinct musical structure intrinsically connected to ritual performance. Feldman demonstrates that the use of rhythmic cycles such as *devr-i revan* in the first *selam*, *evfer* in the second, and *devr-i kebir* and *semai* in the third illustrates how the rhythmic organization of the *ayin* develops in close relationship with the dramatic and spiritual progression of the ceremony. Consequently, this chapter contributes significantly to understanding the Mevlevi *ayin* not simply as "mystical ritual music" but as a highly organized and distinctive ritual-compositional form within the Ottoman musical tradition (Feldman, 2022, pp. 162-163).

Chapter 8. Music, Poetry, and Composition in the Ayin

The eighth chapter, "Music, Poetry, and Composition in the Ayin," is one of the sections in which Feldman most comprehensively examines the relationship between music, poetry, and composition within the Mevlevi *ayin*. He identifies the First *Selam* as the compositional center of the *ayin* and uses it as the basis for discussing the structural characteristics of Mevlevi composition. His comparison between the anonymous *Dügâh Ayini* and Köçek Mustafa Dede's *Bayâtî Ayini* reveals both the shared compositional techniques of the early *ayin*s and the stylistic characteristics unique to individual composers. Feldman's discussion of İsmail Dede Efendi's *Sabâ Ayini* is particularly significant in illustrating the aesthetic and compositional evolution of the *ayin* form over time (Feldman, 2022, p. 216). Throughout this chapter, poetry is treated not merely as the textual component of the composition but as a fundamental element that shapes the musical setting through its interaction with *usul*, syllabic structure, *makam* progression, and dramatic emphasis. In this way, Feldman interprets the Mevlevi *ayin* as a highly developed artistic form in which music, poetry, and ritual function as an integrated whole (Feldman, 2022, pp. 193-217). Consequently, he elevates the Mevlevi *ayin* beyond being merely a subject of religious music studies, presenting it instead as a multidimensional field for investigating Ottoman aesthetics.

Chapter 9. The Sema'i in the Third Selam and the Son Yürük Sema'i: Nucleus of the Antecedent Samā‘?

The ninth chapter, "The Sema'i in the Third Selam and the Son Yürük Sema'i: Nucleus of the Antecedent Samā‘?", places the *sema'i* form within a broader historical and cultural context. Feldman explores the historical origins of this form by examining a range of sources, including Ali Ufki Bey's *Devran-i Dervişan-i Zi-Şan* in the London Sloane manuscript, manuscripts preserved in the Mevlana Museum in Konya, the Third *Selam* of the *Dügâh Ayini*, and the *Irak Sema'isi* attributed to Sultan Veled. He further strengthens his argument through comparative analyses involving the Khwarazm *dutar maqam* "Ali Qambar," the *Neva Bektaşi Nefesi* and Ali Ufki's *Neva Sema'i*, as well as the relationships between the *Uzzal Sema'i* and the *Hicaz Son Yürük Sema'i*. These comparisons suggest that the *sema'i* form cannot be explained solely within the boundaries of Ottoman music but instead reflects a much broader historical background encompassing Anatolian, Central Asian, and Bektashi musical traditions. Accordingly, this chapter represents one of the book's most original contributions to comparative historical musicology (Feldman, 2022, pp. 221-229).

Postlude: Music, Poetry, and Mysticism in the Ottoman Empire

The concluding chapter, "Postlude: Music, Poetry, and Mysticism in the Ottoman Empire," brings together the book's historical, musicological, and Sufi discussions within a unified interpretive framework. Feldman argues that the Mevlevi *ayin* should not be understood merely as a performance consisting of music, movement, and visual order but as a practice through which individuals cultivate spiritual maturity, bodily discipline, and inner transformation. He illustrates this perspective through the statement attributed to Celaleddin Dede, the last *shaykh* of the Galata Mevlevi Lodge, that "*one matures in the semahane.*" This expression emphasizes that the *sema* should be understood not as a spectacle for observation but as a process of Sufi education and personal transformation. In this respect, the *Postlude* serves as a compelling conclusion that reinforces Feldman's central argument concerning the inseparable relationship among music, poetry, and mysticism as embodied in the Mevlevi *ayin* (Feldman, 2022, pp. 233-234).

Glossary

The Glossary provides concise explanations of the technical terminology employed throughout the book, including concepts related to Ottoman music, Sufism, and the Mevlevi tradition. It serves as a valuable reference tool, particularly for readers from different disciplinary backgrounds, facilitating a clearer understanding of the specialized vocabulary used in the historical, musicological, and cultural discussions. By enhancing the accessibility of complex concepts, the glossary further strengthens the book's value as a comprehensive academic resource.

The Glossary is more than a supplementary list of definitions appended to the end of the book; it serves as an important section that clarifies the conceptual framework underlying the study. Feldman's inclusion of terms such as

taksim, *usul*, *velvele*, *zaviye*, *tekke*, *tarikat*, *tasavvuf*, *tajwid*, *dhikr*, and *zemin* reinforces the interdisciplinary nature of the book, which bridges Mevlevi studies, Ottoman-Turkish music, Sufism, and poetic terminology. By identifying the origins of these terms and explaining not only their dictionary meanings but also their historical and cultural functions, Feldman enables readers to follow the text in a more coherent and comprehensive manner. His description of *taksim* as a "flowing rhythmic" improvisational practice developed by Mevlevi *neyzen* is particularly noteworthy, demonstrating that the *ney* occupies a central place within Mevlevi aesthetics not only as a symbolic object but also as a principal medium of musical performance and improvisation (Feldman, 2022, p. 247).

References Cited

The References Cited section demonstrates that Feldman's study is grounded in an extensive and interdisciplinary body of scholarship. In addition to foundational Ottoman music theory texts such as Abdülbaki Nasır Dede's *Tedkik ü Tahkik* and *Tahririye*, Feldman draws upon Mevlevi sources, the Persian poetic tradition, Sufi literature, and contemporary musicological research. This diversity of sources illustrates that the book is far more than a historical narrative; rather, it is a comprehensive academic study that examines the Mevlevi *ayin* through musicological analysis, the interpretation of theoretical texts, and cultural contextualization (Feldman, 2022, p. 248).

Index

The Index systematically brings together the personal names, musical terminology, Sufi concepts, institutions, and geographical centers discussed throughout the volume, thereby revealing the broad scope of Feldman's research. The inclusion of figures such as Rumi, Sultan Veled, Divane Mehmed Çelebi, Köçek Mustafa Dede, Osman Dede, İsmail Dede Efendi, Abdülbaki Nasır Dede, Ali Ufki Bey, Rauf Yekta Bey, and Niyazi Sayın alongside *makams*, *usuls*, musical forms, and Mevlevi centers demonstrates that Feldman does not explain Mevlevi music merely through individual personalities or historical periods. Instead, the book presents the Mevlevi tradition as a network of relationships among historical actors, institutional structures, musical concepts, and processes of cultural transmission. In this respect, the Index functions as a practical guide that enables readers to trace the historical and musicological connections developed throughout the text (Feldman, 2022, pp. 262-280). Consequently, the index serves not only as a navigational tool for locating specific information but also as a complementary academic component that reflects the book's broad thematic scope, conceptual richness, and carefully constructed research framework.

Conclusion

Walter Feldman's *From Rumi to the Whirling Dervishes: Music, Poetry, and Mysticism in the Ottoman Empire* examines Mevlevi music not merely as a particular repertoire or ritual practice but as a multilayered tradition shaped by historical development, Sufi thought, literary culture, cultural transmission, and aesthetic philosophy. While placing the institutionalization and historical development of Mevlevism at the center of the discussion, the book simultaneously analyzes the musicological structure of the *ayin*, the symbolic significance of the *ney*, and the relationship between poetry, Sufi thought, and music within a unified interpretive framework.

One of the study's most distinctive contributions lies in its refusal to explain Mevlevi music solely through the internal dynamics of the Ottoman world. Instead, Feldman situates it within the broader historical and cultural interactions linking Anatolia, Iran, and the wider Islamic cultural sphere. His integration of historical documents, visual materials, music-theoretical sources, poetic texts, and living performance traditions demonstrates the methodological richness and multidimensional nature of the research. This interdisciplinary approach provides the work with considerable analytical depth from the perspective of historical ethnomusicology. Consequently, the book is not only a comprehensive study of Mevlevi music but also an invaluable academic resource for scholars seeking to understand the historical, intellectual, and aesthetic dimensions of Ottoman-Turkish musical culture.

References

Feldman, W. Z. (2022). *From Rumi to the whirling dervishes: Music, poetry, and mysticism in the Ottoman Empire*. Edinburgh University Press.